

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(trešā palāta)

2005. gada 17. martā *

Lieta T-285/03

Agraz, SA, Madride (Spānija),

Agrícola Conservera de Malpica, SA, Toledo (Spānija),

Agridoro Soc. coop. rl, Pontenure (Itālija),

Alfonso Sellitto SpA, Merkato S. Severino [*Mercato S. Severino*] (Itālija),

Alimentos Españoles, Alsat, SL, Donbenito [*Don Benito*], Badahosa [*Badajoz*] (Spānija),

AR Industrie Alimentari SpA, Angri (Itālija),

Argo Food — Packaging & Innovation Co. SA, Seras (Grieķija),

* Tiesvedības valoda — franču.

Asteris Industrial Commercial SA, Atēnas (Grieķija),

Attianese Srl, Nočera Superiore [*Nocera Superiore*] (Itālija),

Audecoop distillerie Arzens — Techniques séparatives (AUDIA), Monreāla (Francija),

Benincasa Srl, Angri,

Boschi Luigi & Figli SpA, Fontanelato [*Fontanellato*] (Itālija),

CAS SpA, Kastanjaro [*Castagnaro*] (Itālija),

Calispa SpA, Kastela Sandžordžio [*Castel San Giorgio*] (Itālija),

Campil – Agro Industrial do Campo do Tejo, L^{da}, Kartošu [*Cartaxo*] (Portugāle),

Campoverde Srl, Karinola [*Carinola*] (Itālija),

Carlo Manzella & C. Sas, Kastela Sandžovanni [*Castel San Giovanni*] (Itālija),

Carmine Tagliamonte & C. Srl, Sanedžidio del Monte Albino [*Sant'Egidio del Monte Albino*] (Itālija),

Carnes y Conservas Españolas, SA, Merida (Spānija),

Cbcotti Srl, Nočera Inferiore [*Nocera*] (Itālija),

Cirio del Monte Italia SpA, Roma (Itālija),

Consorzio Ortofrutticoli Trasformati Polesano (Cotrapo) Soc. coop. rl, Fjeso Umbertino [*Fiesso Umbertino*] (Itālija),

Columbus Srl, Parma (Itālija),

Compal – Companhia produtora de Conservas Alimentares, SA, Almeirima [*Almeirim*] (Portugāle),

Conditalia Srl, Nočera Superiore,

Conservas El Cidacos, SA, Autola [*Autol*] (Spānija),

Conservas Elagón, SA, Korija [*Coria*] (Spānija),

Conservas Martinete, SA, Puebla de la Kalsada [*Puebla de la Calzada*] (Spānija),

Conservas Vegetales de Extremadura, SA, Bahadosa [*Bajadoz*],

Conserve Italia Soc. coop. rl, Sanladzaro di Savena [*San Lazzaro di Savena*] (Itālija),

Conserves France SA, Nima [*Nîmes*] (Francija),

Conserves Guintrand SA, Karpentra [*Carpentras*] (Francija),

Conservificio Cooperativo Valbiferno Soc. coop. rl, Guljonezi [*Guglionesi*] (Itālija),

Consorzio Casalasco del Pomodoro Soc. coop. rl, Rivarolo del Reduniti [*Rivarolo del Re ed Uniti*] (Itālija),

Consorzio Padano Ortofrutticolo (Copador) Soc. coop. rl, Kolekio [*Collecchio*] (Itālija),

Copais Food and Beverage Company SA, Nea Jonija [*Nea Ionia*] (Grieķija),

Tin Industry D. Nomikos SA, Marousi [*Marousi*] (Grieķija),

Davia Srl, Grenjano [*Gragnano*] (Itālija),

De Clemente Conserve Srl, Fišjano [*Fisciano*] (Itālija),

DE. CON Srl, Skafati [*Scafati*] (Itālija),

Desco SpA, Teračina [*Terracina*] (Itālija),

“Di Lallo” — Di Teodoro di Lallo & C. Snc, Skafati,

Di Leo Nobile — SpA Industria Conserve Alimentari, Kastela Sandžordžio,

Marotta Emilio, Santantonio Abate (Itālija),

E. & O. von Felten SpA, Fontanini [*Fontanini*] (Itālija),

Egacoop, S. Coop, L^{da}, Andosija [*Andosilla*] (Spānija),

Elais SA, Atēnas,

Emiliana Conserve Srl, Buseto [*Busseto*] (Itālija),

Perano Enrico & Figli Spa, Sanvalentino Torio [*San Valentino Torio*] (Itālija),

FIT — Fomento da Indústria do Tomate, SA, Aguaša de Mora [*Águas de Moura*] (Portugāle),

Faiella & C. Srl, Skafati,

“Feger” di Gerardo Ferraioli SpA, Angri,

Fratelli D'Acunzi Srl, Nočera Superiore,

Fratelli Longobardi Srl, Skafati,

Fruttigel Soc. coop. rl, Alfonsine (Itālija),

G3 Srl, Nočera Superiore,

Giaguaro SpA, Sarno (Itālija),

Giulio Franzese Srl, Karbonara di Nola [*Carbonara di Nola*] (Itālija),

Greci Geremia & Figli SpA, Parma,

Greci — Industria Alimentare SpA, Parma,

Greek Canning Co. SA Kyknos, Naupli [*Nauplie*] (Grieķija),

Grilli Paolo & Figli — Sas di Grilli Enzo e Togni Selvino, Gambetola [Gambettola] (Itālija),

Heinz Iberica, SA, Alfaro (Spānija),

IAN — Industrias Alimentarias de Navarra SA, Vilafranka [Vilafranca] (Spānija),

Industria Conserve Alimentari Aniello Longobardi – Di Gaetano, Enrico & Longobardi Srl, Skafati,

Industrias de Alimentação Idal, L^{da}, Benavente (Portugāle),

Industrias y Promociones Alimenticias, SA, Miahadas [Miajadas] (Spānija),

Industrie Rolli Alimentari SpA, Rozeto delji Abruci [Roseto degli Abruzzi] (Itālija),

Italagro — Indústria de Transformação de Produtos Alimentares, SA, Kastaņeira du Ribatežu [Castanheira do Ribatejo] (Portugāle),

La Cesenate Conserve Alimentari SpA, Čezena [Cesena] (Itālija),

La Dispensa di Campagna Srl, Kastaneto Karduči [*Castagneto Carducei*] (Itālija),

La Doria SpA, Angri,

La Dorotea di Giuseppe Alfano & C. Srl, Santantonio Abate [*Sant'Antonio Abate*],

La Regina del Pomodoro Srl, Santedžidio del Monte Albino,

“La Regina di San Marzano” di Antonio, Felice e Luigi Romano Snc, Skafati,

La Rosina Srl, Angri,

Le Quattro Stelle Srl, Angri,

Lodato Gennaro & C. SpA, Kastela Sandžordžio,

Louis Martin production SAS, Monto (Francija),

Menú Srl, Medola (Itālija),

Mutti SpA, Montekiargulo [*Montechiarugolo*] (Itālija),

National Conserve Srl, Santedžidio del Monte Albino,

Nestlé España, SA, Miahadas [*Miajadas*],

Nuova Agricast Srl, Verinjola [*Verignola*] (Itālija),

Pancrazio SpA, Kava Detireni [*Cava De'Tirreni*] (Itālija),

Pecos SpA, Kastela Sandžordžio,

Pelati Sud di De Stefano Catello Sas, Santantonio Abate,

Pomagro Srl, Fišiano [*Fisciano*],

Pomilia Srl, Nočera Superiore,

Prodakta SA, Atēnas,

Raffaele Viscardi Srl, Skafati,

Rispoli Luigi & C. Srl, Altavila Silentina [*Altavilla Silentina*] (Itālija),

Rodolfi Mansueto SpA, Kolekio [*Collecchio*],

Riberal de Navarra S. en C., Kastehona [*Castejon*] (Spānija),

Salvati Mario & C. SpA, Merkato Sanseverino [*Mercato San Severino*],

Saviano Pasquale Srl, Sanvalentino Torio [*San Valentino Torio*],

Sefa Srl, Nočera Superiore,

Serraiki Konservopia Oporokipeftikon Serko SA, Seras,

Sevathi SA, Ksante (Griekija),

Silaro Conserve Srl, Nočera Superiore,

ARP — Agricoltori Riuniti Piacentini Soc. coop. rl, Gariga di Podencano [*Gariga di Podenzano*] (Itālija),

Société coopérative agricole de transformations un de ventes (SCATV), Kamarē pie Egas [*Camaret-sur-Aigues*] (Francija),

Sociedade de Industrialização de Produtos Agrícolas — Sopragol, SA, Mora (Portugāle),

Spineta SpA, Pontekañjano Faijano [*Pontecagnano Faiano*] (Itālija),

Star Stabilimento Alimentare SpA, Agrate Brianca [*Agrate Brianza*] (Itālija),

Steriltom Aseptik — System Srl, Plezansa [*Plaisance*] (Itālija),

Sugal Alimentos, SA, Azambuža [*Azambuja*] (Portugāle),

Sutol — Indústrias Alimentares, L^{da}, Alkaseru du Sala [*Alcácer do Sal*] (Portugāle),

Tomsil — Sociedade Industrial de Concentrado de Tomate, SA, Fereira du Alentežu [*Ferreira do Alentejo*] (Portugāle),

Transformaciones Agrícolas de Badajoz, SA, Vilanueva de la Serena [*Villanueva de la Serena*] (Spānija),

Zanae — Nicoglou levures de boulangerie industrie commerce alimentaire SA, Saloniki (Griekija),

prasītājas,

ko pārstāv Ž. da Krušs Vilasa [*J. Da Cruz Vilaça*], R. Oliveira [*R. Oliveira*],
M. Melisiass [*M. Melícias*] un D. Šusī [*D. Choussy*], advokāti,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv M. Nolins [*M. Nolin*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību atlīdzināt zaudējumus, kas prasītājām, iespējams, nodarīti ražošanas atbalsta apmēra aprēķina metodes dēļ, kas paredzēta Komisijas 2000. gada 12. jūlija Regulā (EK) Nr. 1519/2000, ar ko nosaka minimālo cenu un atbalsta apmēru produktiem, kas pārstrādāti no tomātiem, 2000./2001. tirdzniecības gadam (OV L 174, 29. lpp.).

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*], tiesneši F. Deuss [*F. Dehousse*] un E. Kremona [*E. Cremona*],

sekretārs H. Palasio Gonsales [*J. PalacioGonzález*], galvenais administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 8. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

1 EKL 33. panta 1. punktā noteikts:

“1. Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi ir:

- a) celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu;
- b) šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, jo īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus;
- c) stabilizēt tirgus;
- d) nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū;

e) panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.”

2 Padomes 1996. gada 28. oktobra Regulas (EK) Nr. 2201/96 par augļu un dārzeņu pārstrādes produktu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 297, 29. lpp., turpmāk tekstā — “Pamatregula”), 2. pantā redakcijā, kas piemērojama šai lietai, ir paredzēts:

“1. Ražošanas atbalsta sistēma attiecas uz I pielikumā minētajiem produktiem, kas iegūti no Kopienā novāktajiem augļiem un dārzeņiem.

2. Ražošanas atbalstu piešķir pārstrādātājiem, kuri ir samaksājuši ražotājiem par izejmateriāliem cenu, kura nav mazāka par minimālo cenu saskaņā ar līgumiem starp ražotāju organizācijām, no vienas puses, kas atzītas vai kam piešķirta pagaidu atļauja saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2200/96, un pārstrādātājiem, no otras puses. [..]”

3 Pamatregulas 4. pantā redakcijā, kas piemērojama šai lietai, ir precizēts:

“1. Ražošanas atbalsts nedrīkst pārsniegt starpību starp minimālo cenu, ko ražotājam maksā Kopienā, un izejmateriāla cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās trešās valstīs.

2. Atbalsta apmēru nosaka tā, ka tas ļauj pārdot Kopienas produktu, iekļaujoties 1. punktā noteiktajos ierobežojumos. Nosakot atbalsta apmēru, neskarot 5. panta piemērošanu, īpaši jāņem vērā:

- a) starpība starp izejmateriāla cenu Kopienā un galvenajās konkurējošajās trešās valstīs;
- b) atbalsta apmērs, kas noteikts vai aprēķināts iepriekšējam tirdzniecības gadam pirms 10. punktā noteiktā samazinājuma, ja tas ir piemērojams;

un

- c) produktiem, kam Kopienas produkcija aizņem nozīmīgu tirgus daļu, ārējās tirdzniecības apjoma un šajā tirdzniecībā esošo cenu tendences, ja pēdējais kritērijs noved pie atbalsta apmēra samazināšanas.

- 3. Ražošanas atbalstu nosaka pēc pārstrādes produkta tīrā svara. Koeficientus, kas izsaka attiecību starp izlietotās izejvielas svaru un pārstrādātā produkta tīro svaru, nosaka standartizēti. Tos regulāri precizē, pamatojoties uz pieredzi.

[..]

5. Izejvielu cenu galvenajās konkurējošajās trešās valstīs nosaka, galvenokārt pamatojoties uz faktiskajām cenām, ko piemēro pārstrādei paredzētiem salīdzināmas kvalitātes svaigiem produktiem brīdī, kad tos izved no saimniecības, vērtējot pēc gala produktu daudzuma, ko šīs trešās valstīs eksportē.

6. Produktiem, kam Kopienas produkcija veido vismaz 50 % no produkta daudzuma, kas veido Kopienas patēriņa tirgu, cenu, kā arī importa un eksporta daudzuma tendences novērtē, salīdzinot datus par kalendāro gadu pirms tirdzniecības gada sākuma ar datiem par iepriekšējo kalendāro gadu.

7. Produktiem, kas pārstrādāti no tomātiem, ražošanas atbalstu aprēķina:

a) tomātu koncentrātam, kas atbilst KN kodam 2002 90;

[..].

9. Komisija pirms katra tirdzniecības gada sākuma nosaka ražošanas atbalsta apjomu [..]. Trešā punktā minētos koeficientus, kvalitātes prasību minimumu un citus detalizētus noteikumus šā panta piemērošanai pieņem saskaņā ar to pašu procedūru.

10. Attiecībā uz produktiem, kas pārstrādāti no tomātiem, kopējie izdevumi katram tirdzniecības gadam nedrīkst pārsniegt apmēru, kas varētu tikt sasniegts, ja Francijai un Portugālei koncentrātiem būtu noteiktas šādas kvotas 1997./98. tirdzniecības gadam:

— Francija: 224 323 tonnas;

— Portugāle: 670 451 tonnas.

Šim mērķim tomātu koncentrātiem un to atvasinājumiem saskaņā ar 9. punktu noteikto atbalstu samazina par 5,37 %. Pēc tirdzniecības gada var izmaksāt papildsummu, ja Francijas un Portugāles kvotu palielinājums nav pilnīgi izmantots.”

- 4 Visbeidzot, 2. panta 1. punktā Komisijas 2000. gada 12. jūlija Regulā (EK) Nr. 1519/2000, ar ko nosaka minimālo cenu un atbalsta apmēru produktiem, kas pārstrādāti no tomātiem, 2000./2001. tirdzniecības gadam (OV L 174, 29. lpp.), paredzēts — “atbalsts produktiem, kas minēti [Pamatregulas] 4. pantā, 2000./2001. tirdzniecības gadam ir noteikts II pielikumā”. Atbalsta apmērs bija noteikts EUR 17,178 apmērā par 100 kg tomātu koncentrāta, kas satur 28–30 % sausā ekstrakta.

Fakti un process

- 5 2000. gada 4. februārī Komisija nosūtīja Ķīnas iestādēm vēstuli, kurā tā lūdza
iespējami ātri, aizpildot vēstulei pievienoto veidlapu, paziņot tai informāciju, kas bija

vajadzīga, lai noteiktu atbalsta apmēru 2000./2001. tirdzniecības gadam augļu un dārzeņu pārstrādes produktu nozarē. Atbilde uz šo vēstuli netika saņemta.

- 6 Pēc Regulas Nr. 1519/2000 pieņemšanas Spānijas, Francijas, Grieķijas, Itālijas un Portugāles no tomātiem pārstrādātu produktu ražotāju pārstāvētas delegācijas un asociācijas Komisijai iesniedza savus iebildumus un apstrīdēja to, ka, nosakot piešķirto atbalstu, netika ņemta vērā Ķīnas tomātu cena.
- 7 Eiropas Tomātu konservu ražošanas organizācija (turpmāk tekstā — “ETKRO”) un Portugāles Tomātu ražotāju asociācija (*Associação Portuguesa dos Industriais de Tomate*) Komisijai nosūtīja vairākus lūgumus labot piešķirtā atbalsta apmēru. Vienam no šiem lūgumiem bija pievienota līguma kopija, kurā bija norādīta produkta cena, kas tika maksāta kādam Ķīnas ražotājam.
- 8 2001. gada 5. marta vēstulē Portugāles lauksaimniecības ministram, atbildot uz viņa lūgumu pārskatīt atbalsta apmēra aprēķinu, Komisija norādīja, ka atbalsta apmērs tomātu pārstrādei 2000./2001. tirdzniecības gadā bija noteikts, stingri ievērojot Pamatregulas 3. un 4. pantu. Komisija arī apstiprināja, ka 2000. gada 13. decembrī tā bija saņēmusi vēstuli no ETKRO, ar ko tai tika darīta zināma līgumā ar Ķīnu noteiktā cena, bet piebilda, ka tā savu lēmumu nevarēja mainīt, ņemot vērā cenu, kas noteikta vienā līgumā, ko nebija apstiprinājušas attiecīgās valsts iestādes.
- 9 2001. gada septembrī Spānijas diplomātiskais dienests Pekinā no Ķīnas iestādēm ieguva apliecinājumu tam, kāda 1999. un 2000. tirdzniecības gadā bija tomātu vidējā cena, ko saņēma Sjiņdzšanas [*Xinjiang*] provinces audzētāji, kas saražoja aptuveni 88 % no Ķīnas kopējās pārstrādei paredzēto tomātu produkcijas. Šo dokumentu Komisijas atbildīgajam loceklim Fišleram [*Fischler*] 2001. gada 9. novembrī nodeva Portugāles lauksaimniecības ministrs, bet 2001. gada 7. decembrī ETKRO.

- 10 2002. gada 31. janvārī Komisija atbildēja šai organizācijai, vēlreiz uzsverot, ka atbalsta apmēra noteikšana atbilda Pamatregulas 3. un 4. pantam. Turklāt, pamatojoties uz to, ka Kopienas tomātu industrijai netika kaitēts, un tā kā šī industrija, pēc tās domām, uzstādīja jaunu pārstrādes rekordu, Komisija uzskatīja, ka Regula Nr. 1519/2000 nebija jāpārskata.
- 11 Pēc sapulces 2002. gada 6. novembrī un vairākām prasītāju Komisijai adresētām vēstulēm, Komisija 2003. gada 7. janvāra vēstulē paziņoja, ka nebija nekāda iemesla pārskatīt Regulu Nr. 1519/2000.
- 12 Šādos apstākļos 2003. gada 18. augustā prasītājas cēla šo prasību.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 13 Prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
 - piespriest Komisijai atlīdzināt katrai sabiedrībai, kas ir prasītāja šajā lietā, ražošanas atbalsta starpību (saskaņā ar sīku izklāstu prasības pieteikuma A.27. pielikumā), kā arī procentus pēc Pirmās instances tiesas noteiktas likmes, sākot ar 2000. gada 12. jūliju vai, pakārtoti, ar 2000. gada 13. jūliju, vai arī, pakārtoti, ar 2000. gada 16. jūliju līdz faktiskā maksājuma dienai;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

14 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepamatotu;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par lietas būtību

15 Lietas dalībnieki atsauca uz Eiropas Kopienu Tiesas un Pirmās instances tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība var iestāties tikai tad, ja ir izpildīti visi priekšnoteikumi, proti — Kopienas iestādei pārnestas darbības nelikumība, zaudējumu fakts un cēloņsakarība starp nelikumīgo darbību un apgalvotajiem zaudējumiem (Tiesas 1981. gada 17. decembra spriedums apvienotajās lietās no 197/80 līdz 200/80, 243/80, 245/80 un 247/80 *LudwigshafenerWalzmuehle u.c./Padome un Komisija, Recueil*, 3211. lpp., 18. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 18. septembra spriedums lietā T-168/94 *Blackspur u.c./Padome un Komisija, Recueil*, II-2627. lpp., 38. punkts, un 1995. gada 13. decembra spriedums lietās T-481/93 un T-484/93 *Exporteurs in Levende Varkens u.c./Komisija, Recueil*, II-2941. lpp., 80. punkts).

16 Jāpārbauda, vai šie trīs nosacījumi šajā lietā ir izpildīti.

Par Komisijasrīcības likumību

17 Lai pierādītu Komisijas rīcības nelikumību, prasītājas, pirmkārt, apgalvo, ka ir pārkāpts EKL 33. pants, kā arī pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principi. Pakārtoti, tās uzskata, ka ir pārkāpts tiesiskās paļāvības princips.

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

— Pamatregulas un EKL 33. panta pārkāpums

- 18 Prasītājas apgalvo, ka Komisija, pieņemot Regulu Nr. 1519/2000 pretēji Pamatregulas noteikumiem, ir izdarījusi pārkāpumu, kā rezultātā var iestāties Kopienas atbildība¹.
- 19 Faktiski ir skaidrs, ka Komisija, aprēķinot minētā atbalsta apmēru, ir ņēmusi vērā tādas valstis kā Amerikas Savienotās Valstis, Izraēlu un Turciju. Taču, kā apgalvo prasītājas, Pamatregulas noteikumos ir ietverta atsauce uz “galvenajām ražotājām un eksportētājām trešām valstīm” (4.panta 1. punkts) un “galvenajām konkurējošajām trešām valstīm” (4. panta 2. un 5. punkts). Tādējādi šie noteikumi, pēc prasītāju domām, liedza Komisijai rīcības brīvību, uzliekot par pienākumu ņemt vērā tomātu ražošanā un eksportēšanā svarīgākās valstis. Lai gan Komisija var ņemt vērā citus faktorus, tai jebkurā gadījumā noteikti ir jāņem vērā tie, kas ir skaidri paredzēti Pamatregulas 4. panta 2. punktā, no kuriem pirmais ir galveno trešo valstu noteiktā cena. Citāda interpretācija nozīmētu to, ka, izvēloties vērā ņemamās eksportētājas valstis, Komisijai būtu tiesības rīkoties patvaļīgi, kas galu galā varētu novest pie tā, ka vērā ņemamu valstu izvēles dēļ atbalsts vispār netiktu piešķirts².
- 20 Prasītājas apgalvo, ka kopš 1998. gada Ķīna ir otrā svarīgākā tomātu ražotāja pasaulē. 1999. gadā tā eksportēja vairāk nekā 108 246 tonnas tomātu, kas bija mazāk nekā Turcija (168 691 tonnas), bet vairāk nekā Amerikas Savienotās Valstis (92 913 tonnas) un Izraēla (9557 tonnas). Turklāt Ķīnas eksports uz Eiropas Kopienas dalībvalstīm sasniedza aptuveni 24 171 tonnu, kas bija 22,30 % no Ķīnas kopējā eksporta pasaulē. Tādējādi Ķīna bija jāuzskata par konkurējošu valsti³.

1 — Prasības pieteikums, 79. un 80. punkts.

2 — Replika, 15. un 19. punkts.

3 — Prasības pieteikums, 11. un 81. punkts.

- 21 Neiekļaujot Ķīnas tomātu cenu ražošanas atbalsta aprēķinā, Komisija esot pārkāpusi Pamatregulu, kuras noteikumi ir skaidri un viennozīmīgi. Prasītājas apgalvo, ka sprieduma lietā *Bergaderm* (Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā C-352/98 P *Bergaderm* un *Goupil/Komisija, Recueil*, I-5291. lpp.) nozīmē šī tiesību norma piešķir tiesības privātpersonām un šo tiesību pārkāpums ir pietiekami izteikts. Tā kā Regulas Nr. 1519/2000 pieņemšanas laikā Komisijas pilnvaras bija precīzi ierobežotas, lai iestātos Kopienas ārpusligumiskā atbildība, pēc prasītāju domām, pietiek ar vienkāršu pārkāpumu no iestādes puses⁴.
- 22 Turklāt Komisija pati bija pieprasījusi informāciju par Ķīnas tomātu cenu, taču, kad tā tika iesniegta, atteicās to ņemt vērā⁵.
- 23 Prasītājas norāda, ka Komisija nav ievērojusi arī Pamatregulā paredzētās atbalsta sistēmas politiskos mērķus. Nodrošinot lauksaimniekiem minimālu ienākumu līmeni un ļaujot no tomātiem pārstrādātu produktu ražotājiem konkurēt ar trešām valstīm, kas izejvielas iepērk par zemāku cenu, nekā tā ir Eiropas tirgū, šie mērķi faktiski paredz pretimnākšanu Eiropas lauksaimniekiem un ražotājiem. Neievērojot šos mērķus, Regula Nr. 1519/2000 pārkāpj arī EKL 33. pantu.
- 24 Savukārt Komisija uzskata, ka tai ir plaša rīcības brīvība, nosakot minētā atbalsta apmēru. Komisijas atbildība varētu iestāties tikai tad, ja tā acīmredzami un būtiski pārkāptu savu pilnvaru īstenošanas robežas judikatūras nozīmē atbilstoši iepriekš 21. punktā minētajam spriedumam lietā *Bergaderm* un *Goupil/Komisija*⁶.

4 — Prasības pieteikums, 67. punkts, un replika, 5. punkts.

5 — Prasības pieteikums, 82. un 83. punkts.

6 — Iebildumu raksts, 23. un 24. punkts.

- 25 Komisija atgādina, ka Pamatregulas 4. pants ļauj noteikt maksimālo ražošanas atbalstu un ka šis atbalsts “nedrīkst pārsniegt starpību starp minimālo cenu, ko ražotājam maksā Kopienā, un izejvielu cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās trešās valstīs”. Tādējādi, pēc Komisijas norādītā, nav nekāda garantija tam, ka atbalsta apmērs būs vienāds ar šo starpību⁷.
- 26 Komisija turklāt uzsver, ka kritēriji atbalsta noteikšanai nav izsmeļoši. Pamatregulas 4. panta 2. punktā ir paredzēts: “Nosakot atbalsta apmēru [...], īpaši jāņem vērā [...]”. Šī panta c) apakšpunktā ir minēta atbalsta apmēra samazināšanas iespēja, ņemot vērā ārējās tirdzniecības apjoma un cenu tendences. Taču, tā kā Kopienas produkcija sastāda būtisku Kopienas tirgus daļu, proti, aptuveni 90 %, Komisijai bija tiesības ņemt vērā šos rādītājus⁸.
- 27 Komisija arī pārmet prasītājam, ka tās vispār nav minējušas atbalsta mērķi — “pārdot Kopienas produktu”. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā šo mērķi un ekonomiskos rādītājus, kas bija tās rīcībā, tā pilnīgi likumīgi varēja neņemt vērā Ķīnas tomātu cenu⁹.
- 28 Informāciju par tomātu produkciju bija iesniegušas Amerikas Savienotās Valstis, Izraēla un Turcija, bet Ķīnas iestādes uz Komisijas lūgumu nebija atbildējušas. Tādējādi Komisija izlēma samazināt pārstrādātājiem piešķirto atbalstu tomātu koncentrātu ražošanai par 20,54 % sakarā ar EUR vērtības samazināšanos attiecībā pret ASV dolāru (— 12,2 %) un izejvielu izmaksu palielināšanos konkurējošajās trešās valstīs, īpaši Amerikas Savienotajās Valstīs (+ 8,4 %) un Turcijā (+ 4,4 %)¹⁰.

7 — Iebildumu raksts, 12., 20. un 21. punkts.

8 — Iebildumu raksts, 12. un 22. punkts.

9 — Iebildumu raksts, 12. un 40. punkts.

10 — Iebildumu raksts, 30. punkts.

- 29 Komisija apgalvo — pieejamie rādītāji saistībā ar Kopienas tomātu koncentrātu tirgu liecināja par kopējā importa samazināšanos un stabili importu no Ķīnas laika posmā no 1997. līdz 1999. gadam, kā arī strauju Ķīnas izcelsmes tomātu cenas palielināšanos un vienmērīgu Kopienas eksporta pieaugumu. Šie fakti liecināja par izteiktu starptautiskās ekonomiskās situācijas uzlabošanas attiecībā uz Kopienas produkciju un to, ka Ķīnas konkurence joprojām bija ierobežota. Tāpēc nekādi labojumi atbalsta apmēra aprēķināšanas noteikumos netika veikti ¹¹.
- 30 Komisija uzskata — lai gan, ja ņemtu vērā Ķīnas izejvielu cenu, aptuveni noteiktā galveno ražotāju un eksportētāju izejvielu cena varētu samazināties, bet šāda samazināšanās automātiski nenozīmē, ka ir jāpalielinās ražošanas atbalstam ¹².
- 31 Katrā ziņā, lai gan Ķīnas iestādes nesniedza atbildi, Komisijai ražošanas atbalsta apmērs bija jānosaka līdz 2000./2001. tirdzniecības gada sākumam. Komisija uzsver, ka tā nekad iepriekš nebija ņēmusi vērā Ķīnas tomātu cenu un ka nebija iemesla to pēkšņi pirmoreiz iekļaut atbalsta aprēķinos.
- 32 Runājot par EKL 33. panta pārkāpumu, Komisija atgādina, ka ražošanas atbalsta mērķis ir atvieglot Kopienas produkcijas pārdošanu. Tā uzskata, ka prasītājas nekādā ziņā nav pierādījušas, ka Komisija šo mērķi nebūtu ievērojusi.

— Pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principu pārkāpums

- 33 Runājot par pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principa pārkāpumu, prasītājas apgalvo, ka Komisija necentās uzzināt Ķīnas cenu, kā tas būtu jādara rūpīgai un

11 — Iebildumu raksts, 34. un 35. punkts.

12 — Iebildumu raksts, 31. punkts.

prātīgai pārvaldes iestādei. Komisija, pārkāpjot savus pienākumus, vēlāk neizlaboja savu kļūdu, lai gan tas tai nesagādātu īpašas grūtības.

- 34 Komisija uzskata, ka, trūkstot informācijai par Ķīnas tomātu cenu, tā varēja noteikt ražošanas atbalsta apmēru, pilnībā ievērojot Pamatregulas mērķus un noteikumus. Nebija jēgas turpināt mēģinājumus iegūt informāciju no Ķīnas iestādēm — mēģinājumus, kas attiecībā uz citiem produktiem vienmēr palika bez atbildes¹³.
- 35 Attiecībā uz sūdzību, ka Komisija atteicās labot atbalsta aprēķinu, lai gan tai bija zināma Ķīnas ražotājiem maksātā tomātu cena, Komisija atgādina, ka sākotnējā informācija tai tika paziņota 2000. gada 13. novembra vēstulē, tas ir, četrus mēnešus pēc Regulas Nr. 1519/2000 pieņemšanas. Tā kā šī informācija attiecās uz cenu, kas bija noteikta tikai vienā līgumā, Komisija uzskatīja, ka to nekādā gadījumā nevarēja uzskatīt par visai Ķīnas produkcijai raksturīgu cenu¹⁴.
- 36 Komisija turklāt uzskata, ka tikai 2001. gada 9. novembrī jeb sešpadsmit mēnešus pēc Regulas Nr. 1519/2000 pieņemšanas tai tika paziņoti, iespējams, ticamāki dati. Pēc Komisijas domām, nebija iedomājams, ka šo regulu varētu labot pēc tik ilga laika, un turklāt nebija nevienas tiesību normas, kas ļautu Komisijai veikt šādu labojumu ar atpakaļejošu spēku. Komisija nevarēja rīkoties tā, it kā šajā gadījumā būtu pieļauta tehniska rakstura kļūda. Komisija piebilst, ka 2000./2001. tirdzniecības gada periods beidzās pirms vairākiem mēnešiem un ka ir ieviests jauns mehānisms¹⁵.

13 — Iebildumu raksts, 44. un 45. punkts.

14 — Iebildumu raksts, 46. punkts.

15 — Iebildumu raksts, 47. un 48. punkts.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 37 Lietas dalībniekiem ir nesaskaņas par Pamatregulas normu interpretāciju un Komisijai piešķirtās rīcības brīvības apjomu ražošanas atbalsta apmēra noteikšanā.
- 38 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, vai iestājas Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība EKL 288. panta otrās daļas nozīmē, ir atkarīgs no vairāku nosacījumu kopuma, kas ir: iestādes darbības nelikumība, faktiski zaudējumi un cēloņsakarība starp apgalvoto darbību un izvirzītajiem zaudējumiem (Tiesas 1982. gada 29. septembra spriedums lietā 26/81 *Oleifici Mediterranei/EEK, Recueil*, 3057. lpp., 16. punkts; Pirmās instances tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums lietā T-175/94 *International Procurement Services/Komisija, Recueil*, II-729. lpp., 44. punkts; 1996. gada 16. oktobra spriedums lietā T-336/94 *Efisol/Komisija, Recueil*, II-1343. lpp., 30. punkts; un 1997. gada 11. jūlija spriedums lietā T-267/94 *Oleifici Italiani/Komisija, Recueil*, II-1239. lpp., 20. punkts).
- 39 Par pirmo nosacījumu judikatūrā paredzēts, ka ir jākonstatē pietiekami izteiktas tādas tiesību normas pārkāpums, kas piešķir tiesības privātpersonām (iepriekš 21. punktā minētais spriedums lietā *Bergaderm un Goupil/Komisija*, 42. punkts). Runājot par to, pēc kādiem nosacījumiem pārkāpumu raksturo kā pietiekami izteiktu, izšķirošais kritērijs tam, ka šis nosacījums ir izpildīts, ir konstatējums, ka attiecīgā Kopienas iestāde acīmredzami un būtiski pārkāpj savu novērtēšanas pilnvaru robežas. Gadījumā, ja šis iestādes rīcības brīvība ir būtiski ierobežota vai pat neeksistē, pietiekami izteikta pārkāpuma konstatēšanai var pietikt arī ar vienkāršu Kopienas tiesību pārkāpumu (Tiesas 2002. gada 10. decembra spriedums lietā C-312/00 P *Komisija/Camar un Tico, Recueil*, I-11355. lpp., 54. punkts; Pirmās instances tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 un T-225/99 *Comafrika un Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, Recueil*, II-1975. lpp., 134. punkts).

- 40 To, ka iestādes darbība veido tādu pārkāpumu, kura rezultātā var iestāties Kopienas atbildība atbilstoši EKL 288. pantam, īpaši ļauj secināt konstatējums, ka analogiskos apstākļos prātīga un rūpīga pārvaldes iestāde šādu pārkāpumu nebūtu izdarījusi (iepriekš 39. punktā minētais spriedums lietā *Comafrika* un *Dole Fresh Fruit Europa*/ Komisija, 134. punkts).
- 41 Tādējādi, lai noteiktu Komisijas rīcības brīvības apjomu, pirmkārt ir jāpārbauda Pamatregulas normas un pēc tam — tas, vai Komisija šajos ietvaros nav pārkāpusi minēto regulu tādā veidā, lai iestātos tās atbildība.

— Komisijas rīcības brīvība saskaņā ar Pamatregulu

- 42 Pirmkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gadījumos, kad ir jāizvērtē sarežģīta ekonomiska situācija, kā tas ir kopējās lauksaimniecības un zivsaimniecības politikas gadījumā, Kopienas likumdevējam piemīt plaša rīcības brīvība. Šīs pilnvaras attiecas ne tikai uz pieņemamo normu raksturu un piemērojamību, bet zināmā mērā arī uz pamata faktu konstatēšanu. Tādējādi Tiesa, izvērtējot to, vai apgalvotais tiesību normas pārkāpums ir pietiekami izteikts, var tikai pārbaudīt, vai iestāde, kurai tiek pārņemta minētā pārkāpuma izdarīšana, īstenojot savu diskrecionāro varu, nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vai arī attiecīgais varas pārstāvis nav acīmredzami pārkāpis savas rīcības brīvības robežas (šajā sakarā skat. Tiesas 1989. gada 27. jūnija spriedumu lietā 113/88 *Leukhardt, Recueil*, 1991. lpp., 20. punkts; 1998. gada 19. februāra spriedumu lietā C-4/96 *NIFPO* un *Northern Ireland Fishermen's Federation, Recueil*, I-681. lpp., 41. un 42. punkts; 1999. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-179/95 Spānija/Padome, *Recueil*, I-6475. lpp., 29. punkts; 2001. gada 25. oktobra spriedumu lietā C-120/99 Itālija/Padome, *Recueil*, I-7997. lpp., 44. punkts; Pirmās instances tiesas 2002. gada 11. septembra spriedumu lietā T-13/99 *Pfizer AnimalHealth/Padome, Recueil*, II-3305. lpp., 166. un 168. punkts).

- 43 Otrkārt, Komisijai, arī piemērojot Pamatregulu, ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz ražošanas atbalsta noteikšanu.
- 44 Pamatregulas otrajā apsvērumā tiešām ir paredzēts, ka “daži pārstrādes produkti ir īpaši svarīgi Kopienas Vidusjūras reģionos, kur ražošanas izmaksas ir ievērojami augstākas nekā trešās valstīs”, un ceturtajā apsvērumā ir noteikts, ka “atbalsta apmēram jākompensē starpība starp cenām, ko maksā ražotājiem Kopienā, un cenām, ko maksā trešās valstīs”. Tomēr pēdējais minētais apsvēruma ietver piebildi, ka ir “jāparedz aprēķins, kas [īpaši] ņem vērā šo starpību un ietekmi, kāda ir pārmaiņām minimālajā cenā, neskarot zināmu tehnisku elementu piemērošanu”. Apstākļa vārda “īpaši” iekļaušana norāda uz to, ka, nosakot atbalsta apmēru, katrā ziņā ir jāņem vērā starpība starp cenu, kas tiek maksāta ražotājiem Kopienā, un cenu, kas tiek maksāta trešās valstīs, un minimālās cenas attīstības sekas un to, ka bez šiem faktoriem var ņemt vērā citus elementus, kas ir pilnībā atstāti Komisijas ziņā.
- 45 Ražošanas atbalsta piešķiršanas nosacījumi ir paredzēti Pamatregulas 4. pantā. Šī panta 1. punktā paredzēts, ka ražošanas atbalsts “nedrīkst pārsniegt starpību starp minimālo cenu, ko ražotājam maksā Kopienā, un izejvielu cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās trešās valstīs”. Šī norma nav jāinterpretē tādējādi, ka ražošanas atbalstam ir jābūt vienādam ar šo starpību, kas Komisijai liegtu jebkādu rīcības brīvību.
- 46 Pamatregulas 4. panta 2. punktā turklāt Komisijai uzlikts par pienākumu ražošanas atbalsta apmēru noteikt “tā, ka tas ļauj pārdot Kopienas produktu, iekļaujoties 1. punktā noteiktajos ierobežojumos”. Pēc šī mērķa precizēšanas minētā norma paredz noteiktus kritērijus, kas jāņem vērā, nosakot atbalsta apmēru. Šajā ziņā

apstākļa vārds “īpaši” un saiklis “un” starp b) un c) apakšpunktiem norāda uz to, ka izvērtējot šos trīs kritērijus, Komisijai ir kumulatīvi jāņem vērā noteiktu faktisku elementu un būtisku skaitlisku rādītāju kopums, it īpaši izejvielu cena Kopienā un galvenajās konkurējošajās trešās valstīs, kā arī atbalsta apmērs, kas noteikts iepriekšējam tirdzniecības gadam. No tā arī izriet, ka šis imperatīvo kritēriju saraksts nav izsmeļošs, kas norāda uz to, ka Komisijai 4. panta 1. punktā paredzētajos ietvaros un ar nosacījumu, ka tā ievēro procesuālos ierobežojumus, kas regulē šī panta piemērošanu, ir piešķirta rīcības brīvība.

- 47 Jāsecina, ka Komisijai, nosakot atbalsta apmēru, principā ir plaša rīcības brīvība. Šī rīcības brīvība neattiecas uz faktisko un skaitlisko elementu kopumu, kas ir kritēriji, kuri tai ir obligāti jāņem vērā, piemēram, izejvielu cena galvenajās konkurējošajās trešās valstīs Pamatregulas 4. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē.
- 48 Ņemot vērā iepriekš minētos principus, jāpārbauda, vai prasītāju argumenti, runājot par Komisijas pieļautajiem pārkāpumiem, ir pamatoti. Šajā kontekstā Pirmās instances tiesa uzskata, ka vispirms jāizvērtē, vai ir dibināts pamats, kas balstīts uz pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principu pārkāpumu.

— Pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principu pārkāpums

- 49 Komisijai, ievērojot pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principus, ir rīcības brīvība savākt faktiskos pierādījumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu tās diskrecionāro

varu. Pastāvīgajā judikatūrā noteikts, ka gadījumos, kuros Kopienas iestādei ir plaša rīcības brīvība, Kopienas tiesiskajā kārtībā paredzēto procesuālo garantiju ievērošana kļūst vēl nozīmīgāka. Šajās garantijās it īpaši ietilpst kompetentās iestādes pienākums rūpīgi un objektīvi izvērtēt visus būtiskos konkrētās lietas apstākļus. Kopienas tiesa var vienīgi pārbaudīt, vai ir savākti tie faktiskie un juridiskie pierādījumi, no kuriem ir atkarīga novērtēšanas pilnvaru īstenošana (šajā sakarā skat. pēc analogijas Tiesas 1991. gada 21. novembra spriedumu lietā C-269/90 *Technische Universität München*, *Recueil*, I-5469. lpp., 14. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 18. septembra spriedumu lietā T-167/94 *Nölle*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-2589. lpp., 73. un turpmākie punkti; 1998. gada 19. februāra spriedumu lietā T-42/96 *Eyckeler & Malt*/Komisija, *Recueil*, II-401. lpp., 165. punkts; 1999. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-231/97 *New Europe Consulting* un *Brown*/Komisija, *Recueil*, II-2403. lpp., 37. un turpmākie punkti; kā arī iepriekš 42. punktā minēto spriedumu lietā *Pfizer Animal Health*/Padome, 171. punkts).

50 Pamatregulas piemērošanas kontekstā pienācīgas rūpības pienākums īpaši nozīmē uzdevumu savākt visus būtiskos faktiskos pierādījumus, kas paredzēti minētās regulas 4. panta 2. punktā un kas var būtiski ietekmēt lēmuma pieņemšanas procesa iznākumu, lai Komisija pilnībā un pareizi varētu īstenot savas novērtēšanas pilnvaras. Attiecībā uz šo normu nav šaubu, ka šajā gadījumā Ķīnas izejvielu cena bija viens no būtiskajiem faktoriem, kas Komisijai bija jāņem vērā, aprēķinot ražošanas atbalsta apmēru, jo Ķīna atbalsta noteikšanas laikā tika uzskatīta par vienu no galvenajām trešām valstīm, kas radīja konkurenci Kopienas produkcijai.

51 Šajā sakarā ir noskaidrots, ka Komisija vajadzīgo informāciju pieprasīja, 2000. gada 4. februārī nosūtot Ķīnas pārstāvniecībai Eiropas Savienībā vienu vēstuli, kas palika bez atbildes, un laika periodā līdz 2000. gada jūlijam šajā nolūkā neveica nekādus papildu pasākumus.

52 Savukārt, ņemot vērā to, cik būtiska Komisijas novērtējumam bija informācija par Ķīnas izejvielu cenu, pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principi paredzēja, ka Komisijai bija jāveic papildu pasākumi, lai no Ķīnas iestādēm iegūtu vajadzīgo informāciju, piemēram, aizsūtot atgādinājuma vēstuli vai telefoniski sazinoties ar Ķīnas Tautas Republikas pastāvīgo pārstāvniecību Eiropas Savienībā. Šajā ziņā Ķīnas iestāžu klusēšana, kas, runājot Komisijas vārdiem, "piederēja pie senas tradīcijas atteikties atbildēt vai nespējas sniegt pilnu informāciju par līdzīgiem jautājumiem", nevarēja attaisnot Komisijas bezdarbību, pamatojoties uz to, ka pastāvēja neapgāzams pieņēmums, ka vajadzīgā informācija netiks sniegta vai ka visi pārējie lūgumi paliks neatbildēti. Gluži pretēji — ņemot vērā to, cik attiecīgā informācija ir būtiska, īstenojot diskrecionāro varu saistībā ar atbalsta noteikšanu, šādai klusēšanai bija vēl vairāk jābudina Kopienas dienesti laikus pielikt papildu pūles, lai iegūtu minēto informāciju tā vietā, lai nedarītu neko.

53 Attiecībā uz Ķīnas līgumu, ko Fišlers saņēma 2000. gada 13. novembrī, jāatzīst, ka Komisija nevarēja ņemt vērā rādītājus, kas bija iekļauti šajā līgumā, kurš stājās spēkā 2000. gada 15. martā, ņemot vērā to, ka, piemērojot Pamatregulas 4. panta 6. punktu, Komisijai bija jābalstās uz 1999. gadā piemēroto cenu. Tomēr, ievērojot pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principus un ņemot vērā Ķīnas iestāžu klusēšanu pēc tam, kad Komisija tām 2000. gada 4. februārī bija nosūtījusi vēstuli, minimālās pūles, ko varētu sagaidīt no iestādes, kura rīkojas ar pienācīgu rūpību, šajā gadījumā varētu būt vismaz minētajām iestādēm adresēts lūgums apliecināt to, vai šī cena bija raksturīga 1999. gadā piemērotajai cenai, it īpaši tāpēc, ka līgums attiecās uz Sjindzjanas provinci, kura, kā apgalvo prasītājas, pārstāvēja svarīgu Ķīnas pārstrādei paredzēto tomātu ražotāju daļu. Komisijai šāds pienākums jo vairāk bija tāpēc, ka Fišlers pats bija atzīmējis — "Komisija nevarēja uzskatīt, ka cena, kas norādīta privātā līgumā, bija raksturīga tomātu produkcijas vidējai cenai valstī 2000./2001. tirdzniecības gadā, ja šo cenu nebija oficiāli apstiprinājusi Ķīnas valdība".

54 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas bezdarbība pēc vēstules nosūtīšanas 2000. gada 4. februārī judikatūras izpratnē veidoja pietiekami izteiktu pienācīgas rūpības un labas pārvaldības principu pārkāpumu.

— Pamatregulas pārkāpums

55 Saskaņā ar Pamatregulas 4. panta 1. punkta noteikumiem ražošanas atbalsts nedrīkst pārsniegt starpību starp minimālo cenu, ko ražotājam maksā Kopienā, un izejvielu cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās trešās valstīs. Saskaņā ar šīs pašas regulas 4. panta 2. punktu, nosakot atbalsta apmēru, īpaši jāņem vērā starpība starp izejvielu cenu Kopienā un galvenajās konkurējošajās trešās valstīs.

56 Prasītājas apgalvo, ka saskaņā ar šīm normām Komisijai bija pienākums ņemt vērā Ķīnas izejvielu cenu, jo Ķīna bija otrā lielākā tomātu eksportētāja pasaulē.

57 Jāatzīst, ka Pamatregula uzliek par pienākumu ņemt vērā izejvielu cenu trešās valstīs, kas ir galvenās ražotājas, eksportētājas vai konkurentes. Un Ķīna tāda bija. Tādējādi no brīža, kad Ķīna kļuva par šādu valsti, Komisijai bija jāņem vērā Ķīnas cena.

58 Turklāt Komisija nenoliedz, ka Ķīna bija viena no galvenajām valstīm, kas ražoja tomātus. Komisijas dienesti turklāt pirmoreiz Ķīnas iestādēm jautājumus uzdeva 2000. gada sākumā, bet atbildi uz šo lūgumu nesaņēma.

59 Komisija apstiprina, ka tai bija jāizlemj jautājums, vai bez attiecīgās informācijas tā tomēr varēja noteikt ražošanas atbalsta apmēru saskaņā ar savu diskrecionāro varu, pilnībā respektējot šī atbalsta mērķi — “pārdot Kopienas produkciju”. Komisija uzsver, ka tā nekad iepriekš nebija ņēmusi vērā Ķīnas tomātu cenu un ka labojumi atbalsta aprēķina noteikumos nebija piemērojami, vēl jo vairāk tāpēc, ka tā bija pēdējā atbalsta noteikšana pirms ražošanas atbalsta sistēmas reformas.

60 Šie argumenti nepārliecina. Tas, ka Komisija iepriekš nekad nebija ņēmusi vērā Ķīnas tomātu cenu, nevar attaisnot to, ka tā turpināja to nedarīt tad, kad sakarā ar tirgus apstākļiem tās pienākums bija to darīt, kas šajā lietā nav apstrīdēts. Tāpat fakts, ka šī bija pēdējā atbalsta noteikšana pirms ražošanas atbalsta sistēmas reformas, nevar attaisnot to, ka Komisija iejaucās apstākļos, kas neatbilda Pamatregulai. Turklāt minētā regula tiešām Komisijai ļāva ņemt vērā citus kritērijus un pieskaņot atbalsta apmēru atkarībā no šiem papildu kritērijiem. Bet, kā izklāstīts iepriekš 50. un turpmākajos punktos, izejvielu cenu galvenajās konkurējošajās trešās valstīs nedrīkstēja atstāt bez ievēribas, jo šī rādītāja vērā ņemšana bija skaidri paredzēta.

61 Tādējādi saistībā ar to, ka Regulā Nr. 1519/2000 vispār netiek ņemta vērā izejvielu cena vienā no galvenajām ražotājām un eksportētājām valstīm, proti, Ķīnā, šī regula neievēro imperatīvos noteikumus, kas paredzēti Pamatregulas 4. panta 1. un 2. punktā. Šādas pretlikumīgas rīcības rezultātā, kas ir pietiekami izteikts tādas normas pārkāpums, kas piešķir tiesības privātpersonām, var iestāties Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība šādas rīcības kaitīgo seku dēļ.

- 62 Tā kā prasītāju izvirzītais pamats, kas balstīts uz Pamatregulas pārkāpumu, ir jāatzīst, pamats, kas balstīts uz tiesiskās palāvības principa pārkāpumu, ko prasītājas izvirzīja pakārtoti, nav jāpārbauda.

Par zaudējumiem

Lietas dalībnieku izvirzītie argumenti

- 63 Prasītājas apgalvo, ka zaudējumi ir precīzi vienādi ar starpību starp Regulā Nr. 1519/2000 noteikto atbalsta apmēru un to, kas Komisijai būtu jānosaka, ja tā ņemtu vērā Ķīnas cenu¹⁶.
- 64 Atbalsta apmēru, kas bija jāsamaksā par 2000./2001. tirdzniecības gadu, prasītājas aprēķināja, par pamatu ņemot 2001. gada septembrī no Ķīnas iestādēm saņemtajā apliecinājumā ietvertu informāciju par cenu Ķīnā. Pēc prasītāju domām, Ķīnas ņemšana vērā, aprēķinot galveno tomātu ražotāju trešo valstu vidējo cenu, nepārprotami samazina šo cenu, un tādējādi starpība starp cenu, kas tiek maksāta lauksaimniekiem, un cenu galvenajās eksportētājās trešās valstīs acīmredzami kļūst lielāka nekā tā, ko bija aprēķinājusi Komisija. Saskaņā ar prasītāju apgalvoto, par katru centneru tomātu koncentrāta 28/30 rūpniecība saņēma par EUR 4,031 mazāk, nekā tai būtu jāsaņem, ja tiktu ņemta vērā Ķīnas cena. Tas nozīmē, ka rūpniecība saņēma par 23 % mazāku atbalstu, nekā tai bija jāsaņem. Tādējādi sabiedrības, kas ir prasītājas šajā lietā, uzskata, ka tām ir tiesības pieprasīt no Komisijas šo procentuālo starpību¹⁷.
- 65 Prasītājas turklāt uzskata, ka ir cietušas un joprojām cieš būtiskus mantiskus zaudējumus, kas saistīti ne tikai ar to, ka Kopiena neizmaksāja tām pienākošās

16 — Replika, 76. punkts.

17 — Prasības pieteikums, 127.–129. punkts.

naudas summas, bet arī ar naudas vērtības samazināšanos, kā arī faktu, ka summas, ko tās būtu saņēmušas, ja Komisija būtu pareizi aprēķinājusi tām izmaksājamā atbalsta apmēru, būtu tām ļāvušas vismaz saņemt procentus no to noguldījumiem bankas kontos¹⁸.

- 66 Prasītājas apgalvo, ka kļūdainas un nelikumīgas aprēķina metodes piemērošanas dēļ tām piešķirtais atbalsts bija mazāks, nekā tam bija jābūt. Komisijas pieļautā kļūda un atteikšanās to labot radīja prasītājām noteiktus zaudējumus. Tā kā šie zaudējumi bija nodarīti Komisijas nelikumīgo darbību dēļ, tās apgalvo, ka cēloņsakarība ir noteikta.
- 67 Komisija atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru zaudējumiem, par kuriem tiek pieprasīta atlīdzība, jābūt īstiem un noteiktiem. Tomēr, lai gan, ja ņemtu vērā Ķīnas izejvielu cenu, varētu ievērojami samazināties aprēķinātā galveno ražotāju un eksportētāju valstu cena, šī samazināšanās, ņemot vērā Komisijas diskrecionāro varu, automātiski nenozīmē ražošanas atbalsta palielināšanu¹⁹.
- 68 Vēl jo vairāk — Komisija uzskata, ka šāda atbalsta palielināšana noteikti nevarēja būt vienāda ar starpību, kas rodas, aprēķinot izejvielu cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās valstīs, attiecīgi vai nu ņemot, vai neņemot vērā Ķīnas tomātu cenu.
- 69 Tādējādi Komisija uzskata, ka prasītāju izvirzītais zaudējumu apmērs ir hipotētisks un Pirmās instances tiesa to nevar pieņemt. Tas pats attiecas arī uz prasītāju izvirzītajiem mantiskajiem zaudējumiem²⁰.

18 — Prasības pieteikums 131. punkts.

19 — Iebildumu raksts, 62. un 63. punkts.

20 — Iebildumu raksts, 64. un 65. punkts.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 70 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru (Tiesas 1982. gada 27. janvāra spriedums lietā 51/81 *De Franceschi*/Padome un Komisija, *Recueil*, 117. lpp., 9. punkts, un spriedums apvienotajās lietās 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81 *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, 85. lpp., 9. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 18. maija spriedums lietā T-478/93 *Wafer Zoo*/Komisija, *Recueil*, II-1479. lpp., 49. punkts), zaudējumiem, par kuriem tiek pieprasīta atlīdzība, ir jābūt īstiem un noteiktiem.
- 71 Pierādījumu iesniegšana Kopienų tiesai, lai pierādītu šādu zaudējumu faktu un apmēru, ir prasītāja pienākums (Tiesas 1976. gada 21. maija spriedums lietā 26/74 *Roquette Frères*/Komisija, *Recueil*, 677. lpp., 22.–24. punkts; Pirmās instances tiesas 1996. gada 9. janvāra spriedums lietā T-575/93 *Koelman*/Komisija, *Recueil*, II-1. lpp., 97. punkts; un 1998. gada 28. aprīļa spriedums lietā T-184/95 *Dorsch Consult*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-667. lpp., 60. punkts).
- 72 Prasītājas savus zaudējumus novērtē precīzi kā starpību starp Regulā Nr. 1519/2000 noteikto atbalsta apmēru un to, kas būtu apstiprināts, ja Komisija būtu ņēmusi vērā Ķīnas cenu.
- 73 Vispirms jāuzsver, ka Ķīnas cena, uz kuru pamatojās prasītājas, bija tā, ko tās bija uzzinājušas ar Spānijas diplomātiskā dienesta Pekinā starpniecību. Tā bija tomātu vidējā cena, kas tika maksāta ražotājiem Sjindzjanas provincē, kura, kā apgalvo prasītājas, ražo aptuveni 88 % no Ķīnas pārstrādei paredzētajiem tomātiem. Komisija

apstrīd to, ka šie skaitļi atspoguļo vidējo cenu. Komisija turklāt nevarēja novērtēt, vai tie atbilda Pamatregulas noteikumiem. Tomēr, izvērtējot sarežģītu ekonomisku situāciju, tās rīcības brīvība attiecas arī uz pamata faktu noskaidrošanu (šajā sakarā skat. Tiesas 1980. gada 29. oktobra spriedumu lietā 138/79 *Roquette/Padome*, *Recueil*, 3333. lpp., 25. punkts).

- 74 Tā kā Pamatregula Komisijai piešķir zināmu rīcības brīvību, nosakot atbalsta apjomu, nav iespējams precīzi noteikt, cik lielā mērā Ķīnas tomātu ražotājiem maksātās cenas vērā ņemšana ietekmētu atbalsta apmēru. 4. panta 1. punktā nav paredzēts, ka ražošanas atbalstam ir jābūt vienādam ar starpību starp minimālo cenu, ko saņem ražotājs Kopienā, un izejvielu cenu galvenajās ražotājās trešās valstīs. Tajā tikai noteikta maksimālā robeža.
- 75 Šajā sakarā jānorāda — tas, ka Komisija iepriekš bija spējusi atbalsta apmēru noteikt tādā līmenī, ka tas precīzi atbilda starpībai starp minimālo cenu, ko saņem ražotājs Kopienā, un izejvielu cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās trešās valstīs, nekādā gadījumā neliek Komisijai saglabāt šo atbalsta līmeni. Tas būtu pat pretrunā Pamatregulas tekstam un mērķim, ja Komisija neņemtu vērā situācijas attīstību starptautiskajā tirgū un tādā veidā, iespējams, kavētu Kopienas produkcijas pārdošanu.
- 76 Tādējādi prasītājām nav tiesību uz tādu maksimālo atbalstu, kas būtu vienlīdzīgs ar starpību starp minimālo cenu, ko saņem ražotājs Kopienā, un izejvielu cenu galvenajās ražotājās un eksportētājās trešās valstīs, ņemot vērā Ķīnas cenu.

- 77 Tādējādi zaudējumiem, ko aprēķinājušas prasītājas un kas sīki izklāstīti prasības pieteikuma A.27. pielikuma tabulā, nav noteikta rakstura.
- 78 Nosacījumu kopums, kam jāpastāv, lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība, nav izpildīts, un prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 79 Piemērojot Reglamenta 87. panta 3. punktu, ja pastāv izņēmuma apstākļi, Pirmās instances tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala. Lai gan spriedums ir prasītājām nelabvēlīgs, izlemjot jautājumu par tiesāšanās izdevumiem, tomēr ir jāņem vērā, ka atbildētāja rīcība neatbilda Kopienas tiesiskajam regulējumam.
- 80 Pirmās instances tiesa, taisnīgi izvērtējusi lietas apstākļus, nolemj, ka prasītājas sedz piecas sestdaļas no saviem tiesāšanās izdevumiem un ka Komisija, papildus saviem tiesāšanās izdevumiem, atlīdzina arī vienu sestdaļu no prasītāju tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

nospiež:

- 1) prasību noraidīt;

- 2) prasītājas sedz piecas sestdaļas no saviem tiesāšanās izdevumiem, un Komisija, papildus saviem tiesāšanās izdevumiem, atlīdzina arī vienu sestdaļu no prasītāju tiesāšanās izdevumiem.

Azizi

Dehousse

Cremona

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 17. martā.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

J. Azizi